

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТИ
МЕДИЦИНА ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ФАКУЛЬТЕТИ
ЖОҒАРЫ МЕДИЦИНА МЕКТЕБІ

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DELL'AQUILA

Қазақстан Республикасының
Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған
II халықаралық студенттер мен жас ғалымдардың
«ТӘЖІРИБЕДЕН ЖОБАҒА»
онлайн-конференциясының
ЖИНАҒЫ

СБОРНИК

II международной студенческой онлайн-конференции
студентов и молодых ученых, посвященной
30-летию Независимости Республики Казахстан
«ОТ ОПЫТА К ПРОЕКТУ»

COMPENDIUM

II International online-conference for students and young scientists
dedicated to the 30th Anniversary of the Independence
of the Republic of Kazakhstan
«FROM EXPERIENCE TO PROJECT»

Алматы
2022

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
МЕДИЦИНА ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ФАКУЛЬТЕТІ
ЖОҒАРЫ МЕДИЦИНА МЕКТЕБІ

Қазақстан Республикасы
Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған
II халықаралық студенттер мен жас ғалымдардың
«ТӘЖІРИБЕДЕН ЖОБАҒА»
онлайн-конференциясының
ЖИНАҒЫ

СБОРНИК
II международной студенческой онлайн-конференции
студентов и молодых ученых, посвященной
30-летию Независимости Республики Казахстан
«ОТ ОПЫТА К ПРОЕКТУ»

COMPENDIUM
II International online-conference for students and young
scientists dedicated to the 30th Anniversary
of the Independence of the Republic of Kazakhstan
«FROM EXPERIENCE TO PROJECT»

Алматы
«Қазақ университеті»
2022

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған II халықаралық студенттер мен жас ғалымдардың «Тәжірибеден жобаға» онлайн-конференциясының жинағы. – Алматы: Қазақ университеті, 2022. – 186 б.

ISBN 978-601-04-5840-6

Ұйымдастыру комитетінің мекен-жайы:
Қазақстан Республикасы, А15ЕЗВ4 Алматы,
Әл-Фараби даңғылы, 71.

Local and general reactions occur after vaccination against COVID-19, and their frequency differs between vector, inactivated and mRNA vaccines. Clinical manifestations are usually temporary and disappear without the use of medication. Our research has shown that vaccination does not cause significant harm to public health and can consider as the main path leading to an end to the pandemic.

Scientific advisors: Kurmanova G.M., Akparova A.Yu.

ANALYSIS OF PUBLIC INFORMATION ABOUT GENERICS AND THEIR ATTITUDE TO DOMESTIC PHARMACEUTICAL MANUFACTURERS AND REPRODUCED DRUGS

Kabdylkanova E.

*JSC "Al-Farabi Kazakh National University",
Almaty, Republic of Kazakhstan
elmirakabdylkanova@gmail.com*

In the structure of the world pharmaceutical market by type of product, in 2020 in value terms, share of generics is 35% of the total sales. Over the past 3 decades, the generic market in the US has changed from less than 20% of prescriptions for generic drugs to 80% of prescriptions for generic drugs. In India, the share of generics is 71%, in Russia from 60 to 90%. (According to the report of the Market for Innovations and Investments (RII) of the Moscow Exchange and the Industrial Development Fund (IDF). According to the Register of Medicines and Medical Devices in Kazakhstan, the share of generics in the pharmaceutical market is 73% of the 7,436 registered names for 2021. The fullness of the pharmaceutical market around the world and directly in Kazakhstan with generic drugs determines the relevance of this topic, as well as the importance of consumer awareness, since every patient has the right to receive information about his disease and methods of treatment.

The main goal of the study was determining the level of awareness among the population about generics and the pharmaceutical industry in Kazakhstan. Accordingly, the tasks that expire from the goal are as follows:

- to figure out the level of awareness of participants on the topic of generics;
- to study the personal experience of using generic drugs and participants' preference between generics and brand name drugs;
- to evaluate awareness of the pharmaceutical industry in Kazakhstan and consumer preference when choosing a manufacturer country.

To complete these tasks the by students of bachelor's and master's degrees of the Higher School of Medicine of the Al-Farabi Kazakh National University developed a questionnaire using a systematic approach to its structure and with relevant questions. A study was carried out by the method of online survey of representatives from various fields, including students. A review and analysis of the results was carried out at the stage of information processing. The questions were grouped into three blocks by subject for a more structured description of the answers: introductory questions; application experience; domestic manufacturers.

To summarize, the results indicate an unsatisfactory degree of awareness of the respondents on this topic. Despite this, it turned out that the issues of efficacy, quality and safety of medicines are of great importance for consumers. For the same reason, almost half of the respondents have doubts about the effectiveness of generic drugs and, accordingly, buy the original drug, even if it is more expensive. The same tendency is observed when choosing a manufacturer country. Almost half (48%) of the respondents do not trust domestic pharmaceutical manufacturers and choose foreign manufacturers. However, some noted the important advantages of generic production, such as rapid productivity, economic feasibility, and affordability of medicines, reflecting their interest in priority economic development issues.

In conclusion, it is important to note that despite its “young age”, the pharmaceutical industry of Kazakhstan is developing dynamically, and the drug market of Kazakhstan is regulated by international standards (GxP, ICH, ISO), primarily with the aim of ensuring the safety,

effectiveness of drugs circulating on it and an acceptable level their qualities. That is why, in order to increase public confidence in the pharmaceutical industry of the Republic of Kazakhstan, the need for additional efforts in developing public awareness about medicines (generics / original drugs) and about domestic pharmaceutical manufacturers has been established.

Scientific advisor: Satmbekova D.K.

ASSOCIATION BETWEEN STROKE AND COVID-19 IN YOUNGER AGE

Zinekenova D., Salar E.B.

JSC "Al-Farabi Kazakh National University",

Almaty, Republic of Kazakhstan

danagul0106@gmail.com

The worldwide growth of coronavirus disease-19 (COVID-19) pandemic continues. Clinical signs differ from none to mild symptoms, fever, diarrhea, myalgia, and cough which can be complicated by acute respiratory distress syndrome, multisystem organ failure, and death. Neurological consequences have also been manifested in addition to the pulmonary symptoms. Neurological features range from mild headache, dizziness, and anosmia to more severe complications such as stroke. COVID-19 caused by severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) is associated multisystem inflammatory syndrome (MIS) in children, but the incidence of COVID-19-related MIS in adults is unclear.

Herein, we presented a 46-year-old man presenting with aphasia, inadequate behavior.

Case 1. 46-year-old man was admitted to the emergency room of our hospital. On admission he was in severe condition because of neurological deficit and impaired consciousness manifested by aphasia and light stun. The history obtained from family members indicated that the patient put his hand into the hot porridge, then tried to pour food from the plate to himself, facial asymmetry had been noticed. medical history is remarkable for fever up to 38 C, loss of smell,

МАЗМҰНЫ

Райымбек Д.Б., Бақытжанов Б.С. ARDUINO платформасын ЭКГ аппараты ретінде үй жағдайында пайдалану	3
Абзалқызы Г., Усабаева Г.А., Мукан Ж.Т. Импульстік сызықтық үдеткіш ИСҮ-10-аланинді дозиметрлерді γ -сәулелерінің шағын дозалар саласында қолдануы	5
Еламанова А.А., Дюсекеева С.Б., Баймурат М.М., Мадиева Ш.А., Сапиева А.О. Қазақстан аумағындағы өсетін өсімдіктердің антиоксиданттық және радикалға қарсы белсенділігін зерттеу	6
Саламат Қ., Туғанбаева Е. Қазақстанның минералды шикізаттарынан жасалынған су тазалайтын NATFIL фильтрі	8
Бижанова А.Д., Сейдахметова А.А. Қант диабетімен ауыратын науқастардың өмір сүру сапасын жақсарту ерекшеліктері	9
Байдуллаева Г.Е., Ауелбай А.Б. Тізбектей қосылған айнаымалы ток тізбегі. Реография әдісі және оның медицинада қолданылуы	11
Байдуллаева Г.Е., Байназар И.Е. Рентген сәулесі және оның медицинадағы маңызы	12
Алиханова Д.Н., Абдыманап Б.Б., Тағабай А.Ә. Түркістан облысында өсетін кәдімгі адыраспан (<i>Perganum harmala L.</i>) өсімдігінің құрамын, биологиялық қасиеттерін зерттеу	14
Байдуллаева Г. Е., Нагиева Р. С. Ультрадыбыс және оның медицинада қолданылуы	15
Базарбай Г.Қ. «ФАРМТЕХНОЛОГ» оқу, ғылыми-өндірістік кешенін жасау	17
Мақсатқызы А. Фармацевтика өнеркәсібіндегі LABVIEW бағдарламалық кешенінің орны	18
Сисембаева Ф.Н., Қонысбай Г.С. Целлоидиндік массадан дайындалатын коррозиялық препараттардың мүмкіншіліктерін сипаттау	19
Ендіберген Ә.Б., Татикова А.Ж., Алибекова Г.А., Землянская Н.С. COVID-19 ауырған науқастардың жас ерекшеліктеріне байланысты өмір сүру сапасын субъективті бағалауды талдау	21
Өтеген А.Ж., Мәжит А.Ғ. COVID-19 инфекциясының ерте инсультке әсерлері	23
Садиев М.М. Адентия и связанные с ней ротовые и внеротовые дисфункции	25

Седых А.В., Королев И.В.	
Активность супероксиддисмутазы в плазме и эритроцитарной массе крови крыс в условиях пестицидной интоксикации и коррекции витамином е и расторопшей	27
Савин Д.В., Демин Д.Б., Бородкин И.Н., Соболев Ю.А., Файзулина Р.Р.	
Анализ заболеваемости острым панкреатитом на базе городского хирургического отделения.....	29
Тойчиева Г. К., Ахаева Т.А., Журабекова Г.А.	
Анализ овариального резерва женщин, страдающих первичным бесплодием.....	31
Сарсенгазы А., Темирхан А., Абдуварисова А.А., Акпарова А.Ю.	
Анализ побочных реакций и осложнений после вакцинации против COVID-19	33
Жумабекова С.Ж., Сейлова П.З.	
Анализ факторов риска смертности от COVID-19 во время пандемии в г. Шымкент.....	35
Юсупова А., Сергазы А.	
Влияние дистанционного образования на зрение человека.....	36
Бахритдинова Ф.А., Урманова Ф.М., Кенгилбаева Г.Э.	
Биомолекулярный биомаркер (VEGF) в ранней диагностике диабетической ретиноптии	38
Тасболатов Б.	
Влияние беспроводных наушников на организм человека.....	40
Намазбай Б.Т., Бердалиева Г.Б., Орманов Т.Н.	
Влияние гирудотерапии на сосудисто-тромбоцитарный гемостаз у больных посткоронарновирусной инфекцией.....	42
Панова М.А.	
Влияние сопутствующих заболеваний на легочную реабилитацию больных профессиональной ХОБЛ.....	43
Соприкина К.В., Ячменева Л.А.	
Влияние никотинсодержащих веществ на стоматологический статус и микрокристаллические структуры ротовой жидкости у людей	45
Турсунов Б.	
Влияние фотохимического смога на организм человека	47
Ашуруп Т.А., Рахмонов Ж.У.	
Возрастные особенности зоны роста трубчатых костей детей и подростков города Ташкент	48
Приходько А.А., Иванова Н.В.	
Динамика генных заболеваний в России за период 2015–2019 гг.....	50
Ибрагимов И., Таалайбекова М.Т.	
Динамика уровней малонового диальдегида и каталазы в крови у животных при долгосрочной адаптации к условиям высокогорья	52

Сафарова Б.Ф., Корохов Т.А.	
Дифференциальная диагностика острых гинекологических патологий у девочек-подростков	54
Асемов А., Ахмадов А., Аскарлова А., Сапарова М., Темирхан А.	
Ежедневная оценка вреда антибиотиков: общий обзор	56
Скрябина М.Н.	
Индуцируемая система экспрессии целевых белков как новый инструмент получения секрета с терапевтическими свойствами	58
Чуйченко Д.А., Иванова Н.В.	
Заболеваемость бронхиальной астмой в Российской Федерации, Курской и Свердловской областях за 2016–2019 гг.	59
Хасен А.Ш., Аханова Т.Е., Карабаева К.У.	
Значимость различных ценностей студентов медицинского вуза.....	61
Сайфиева Ф., Турабов А., Аскарловна Н.	
Изменения в ротовой полости у людей отказавшихся от мяса.....	63
Рукавицын В.Р., Королев Е.В.	
Изменения минерализующего потенциала слюны при субхронической интоксикации тирамом.....	64
Куанашканова Б.	
Изучение эффективности использования лекарственной композиции на основе биофлаваноида – дигидрокверцетина для лечения травматического поражения слизистой оболочки полости рта.....	66
Девдариани С.Б.	
Из истории развития представлений об иммунной системе как сенсорном органе.....	68
Тулеметов С.К., Латифбеков С.З.	
Иммунорфологические нарушения при хроническом токсическом гепатите и их иммунокоррекция	70
Бисеналина А.Н., Рақымжанова А.А.	
Использование электромагнитных полей и токов в медицинских целях	72
Тян И., Эргашалиева Н., Абдуллаев А.	
Исследование взаимосвязи показателей суточного мониторирования и тиреоидного статуса у пациентов с артериальной гипертензией.....	74
Абдикаримов С.Ж., Рысбек Ш.	
Клинические проявления язвено-язвенных поражении слизистой оболочки полости рта. Диагностика и методы лечения	77
Шнайдер С. Д.	
Комплексное изучение показателей изменений биохимического состава слюны, различно с учетом протезных единиц и материалов изготовления	78
Ячменева Л.А., Королев В.А., Фелькер Е.В., Королев И.В.	
Концентрация реактивных форм кислорода в ротовой жидкости в условиях пестицидной интоксикации и коррекции витамином а и эхинацеей.....	80

Айназарова К.К., Магауия Н.М. Морфология лимфатических узлов и лимфоидных образований кишечника белых крыс в раннем онтогенезе.....	82
Галымжан А.Г., Сергалиева В.Р. Микроанатомическая организация тимуса в раннем онтогенезе у белых крыс	83
Халиков А.С., Тулеметов С.К. Морфо-функциональные особенности вилочковой железы при спленэктомии	85
Рахимжанова А.К. Новая коронавирусная инфекция: мультисистемный воспалительный синдром у детей (анализ случаев по данным ДГКБ № 2 г. Алматы)	87
Шакирова Ф.Д. Окружающая среда – важный элемент профилактики заболеваний	89
Әсетова Б.А. Оптимизация выделения комплекса биологически активных веществ из растения вида <i>Rosa beggeriana</i> Schrenk и их анализ	91
Корохонов Т.А. Оптимизация методов хирургического лечения хронического гематогенного остеомиелита больше берцовой кости у детей	93
Хакимова М.Т. Острый средний отит у детей	94
Гасанов Е.К. Офтальмологические осложнения при комбинации анорганических соединений	95
Сабит А.Е., Азимбаева С.Н., Сатыбалдиева Н.М., Джамашева Г.Ш., Избасарова М.С. Оценка лекарственного обеспечения в амбулаторно-поликлинических организациях города Нур-Султан	97
Абуова Г.Н., Калдыбекова Ж.С., Торебаева Ж.О., Полукчи Т.В. Первичная медико-санитарная помощь больным с COVID 19: опыт 2020–2021 гг., г. Шымкент	99
Одишелашвили Н.Г. Применение псиллиума при обстипации в гериотрической практике.....	101
Хабибуллин Н.Р. Применение мультимедийных технологий при изучении темы: “Изучение регуляции деятельности сердца”	103
Бекбатырова Д.Е., Кахарова Н.Р., Базарбаева А.А. Прогностическое значение генетических перестроек при острых лейкозах у детей.....	105
Рамазанова Э.Р. Профессиональные аспекты COVID-19	107

Дмитриенко А.А., Сергалиева М.У., Самогтруева М.А. Разработка стресспротекторного средства, обладающего антиоксидантной активностью	109
Эсетова А.А. Разработка технологии выделения субстанции из растения вида <i>LIMONIUM LEPTOPHYLLUM</i> и ее исследование	111
Королев Е.В. Распределение цинка и кадмия по органам тысячелистника обыкновенного <i>ACHILLEA MILLEFOLIUM</i>	112
Усольцева А.В., Иванова Н.В. Рассеянный склероз в России за период 2015–2019 гг.....	114
Бородкин И.Н., Дёмин Д.Б., Лященко С.Н., Савин Д.В., Файзулина Р.Р. Результаты лапароскопического лечения грыж пищеводного отверстия диафрагмы	117
Серда А. А. Синдром дауна в России	119
Собиржонова М. Слюна: ее значение и роль в развитии заболеваний полости рта.....	121
Пикин И.Ю. Современные подходы в изучении анатомии и топографии селезенки... ..	123
Давыдёнков Е.М., Курилёнок М.С. Фактор времени в искусственной вентиляции у пациентов с тяжёлым течением COVID-19	125
Аманова Н., Тлектес Т. Функции и особенности сосудов кровотока.....	126
Патхиддинова М.Ш., Патхиддинов Ж.Ш., Шомуродова Г.Х., Юсупалиходжаева С.Х. Цифрорезация данных эффективности эндодонтического лечения в платформе «DENTREG»	128
Карымова Г.К. Частота и структура вторичных нефропатий при ревматоидном артрите у детей	130
Abdul R.I. Kh., Mussazhanova Zh. A novel biomarker distinguishes the benign looking ectopic follicular thyroid tissue from malignant found in the cervical lymph node of thyroid tumors.....	131
Sarsengazy A., Temirkhan A. Analysis of adverse reactions and complications after vaccination against COVID-19.....	132
Kabdykanova E. Analysis of public information about generics and their attitude to domestic pharmaceutical manufacturers and reproduced drugs	134
Zinekenova D., Salar E.B. Association between stroke and COVID-19 in younger age	136

Singhal V., Vashistha V. Attitudes and convictions on covid-19 vaccination among medical faculty students of al-Farabi Kazakh National University: international comparison	138
Ranceviene D., Rysevaite – Kyguoliene K., Saburkina I., Pauziene N. Calcitonin gene-related peptide relations to the arterial hypertension in spontaneously hypertensive rats	139
Gottumukkala D., Dzhadhkhav K., Shaik S.Kh., Zaware S. COVID-2019 questionnaire: vaccination awareness amongst general respondents (survey results)	141
Zukha Kh., Nurlybek B., Akanova A.A., Sadykova A.D. COVID-2019 survey results: Kazakhstani and international participants aged 18-23 years at al-Farabi Kazakh National university	143
Assemov A. Clinical outcomes among patients with extensively drug-resistant tuberculosis receiving bedaquiline and delamanid-containing regimens	145
Shaimerdenova G.G., Abuova G.N. Clinic of new coronavirus infection in pregnant women	146
Demeu K., Serimbetova K. M. Determination of biologically active substances in <i>ZIZIPHORA TENUIOR</i> plant	148
Abdur R.A. Digital health advancements for healthy lifestyle promotion & CVD prevention	149
Zharylkasynova A. S., Yskak K. M., Altayeva G. S GMO and its effect to the human organism	151
Nessipbekova G. B. Integrative review on midwives' practices in prenatal care	152
Sherkhanov A. E. Microbiological analysis of saliva in patients with chronic periodontitis	153
Ragauskas T., Rysevaitė-Kyguolienė K., Haroldas Pauža D. Neural stem and progenitor cells in atria of adult rat and pig	155
Kalatsei L. V., Snezhitskiy V. A., Shulika V. R. Nitric oxide synthase 1 adaptor protein levels in patients with drug-induced long qt syndrome	156
Abdalla Ata Abdalla Barakat Pancreatic ductal adenocarcinoma (PDAC) has the highest fatality rate of any solid tumor and is characterised by early metastasis	158
Nalibaeva Z.B. Peculiarities of adaptation of children with autism spectrum disorders to dental treatment	159
Pazyzbekova A., Makhambetova F., Dauletbek S., Kudaibergen A. Post-COVID-2019 clinical complications (self-assessment survey results) ...	161

Zhumagazhiyeva N. M., Kappassov A. Zh.	
Psychological and emotional characteristics of patients who have undergone cardiac surgery	163
Fan Q., Yang X., Wang X.	
Presynaptic fragile x mental retardation protein regulates auditory nerve axonal guidance through the semaphorin3a signaling pathway	164
Askarova A., Saparova M.	
Results of the usage of silver solution for local treatment of diabetic foot syndrome	166
Bondarenko A. I., Sinegovets A. A.	
Standardization of the herb of <i>Cichorium intybus</i> L. growing in the territory of Orenburg region	168
Tuychibaeva D. M., Dusmukhamedova A. M.	
The effectiveness of octa studies in early diagnosis of primary open angle glaucoma	169
Akhmadov A., Temirkhan A.	
The role of intrauterine infection in the incidence of cerebral palsy.....	171
Caioni G., Merola C., D'Angelo M., Cimini A., Perugini M., Benedetti E.	
Triclocarban affects morphological traits of eyes and key expression genes for eyes development in zebrafish larvae.....	173
Elshishi A.	
Using ips cells to perform crispr/cas9-based targeted genome editing for the repair of recessive dystrophic epidermolysis bullosa.....	174
Mascitti I.A., Cociolone D., Di Emidio G., Tatone C., Macchiarelli G., Palmerini M. G.	
Uterine morphology in a mouse model of polycystic ovarian syndrome (PCOS)	175
Сейілхан А.А., Құрманқожа Б.Қ., Абуова Г.Н., Бердалиева Ф.А.	
COVID-19 пандемиясы кезінде конго-қырымдық геморрагиялық қызбасының диагностикалаудың қиындығы	177

Қазақстан Республикасы
Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған
II халықаралық студенттер мен жас ғалымдардың
«Тәжірибеден жобаға» онлайн-конференциясының
ЖИНАҒЫ

Шығарушы редактор *А. Шуриева*
Компьютерде беттеген және мұқабасын көркемдеген *М. Өткірбай*

ИБ № 15225

Басуға 21.01.2022 жылы қол қойылды. Пішімі 60×84^{1/16}.
Көлемі 11,625 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылыс. Тапсырыс № 13385

Таралымы 5 дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.
«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.